

Bakalářské práce Karolíny Kracíkové

„Hnutí Otpor a jeho reflexe srbskou odbornou veřejností“

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta

Katedra jihoslovanských a balkanistických studií

Karolína Kracíková si za téma svého bakalářského projektu zvolila nesnadnou problematiku reflexe hnutí Otpor. Jejím cílem bylo zkoumat, jak na činnost tohoto původně studentského hnutí nazírají s časovým odstupem dvaceti let představitelé srbské akademické obce. Vzhledem k absenci primárních zdrojů vázaných k této problematice Kracíková nakonec zvolila formu kvalitativního výzkumu, jehož hlavní metodou byly polostrukturované rozhovory s několika srbskými akademiky.

Z formálního pohledu má bakalářská práce jasnou strukturu. Je srozumitelně uspořádaná do dvou částí, teoretické a praktické. První tři kapitoly jsou svým charakterem kontextuální (nástin občanské společnosti, historicko-politický vývoj v Srbsku na přelomu 80. a 90. let 20. století a nástin forem protirežimní rezistence ve stejném období). Nosnou část bakalářské práce představují výstupy sociologického šetření ve čtvrté kapitole, která se věnuje reflexi hnutí Otpor pohledem srbských akademiků.

Kracíková přistoupila ke zpracování bakalářského projektu zodpovědně. S předstihem vytvořila základní strukturu, pravidelně konzultovala a zasílala své teze. Výslednou podobu textu autorka dokončila včas. Přesto se autorce nepodařilo ve finální verzi textu vyvarovat se některým nedostatkům, které jeho výslednou podobu oslabily. Závažnější z nich jsou teoreticko-metodologické povahy, méně podstatné se týkají vlastního způsobu zpracování textu.

Studentka v úvodu nevysvětluje, proč reflexi hnutí Otpor zkoumá výlučně na příkladu příslušníků srbské akademické obce. Lze pouze usuzovat, že tato skupina je autorkou považována za relevantní z důvodu původně studentské formy protestů. Úvodní teoretická diskuse pojmů “občanská společnost”, “sociální hnutí”, “nenásilná rezistence” je tezovitá. Autorka v ní heslovitým způsobem představuje v práci využitě pojmy, které zasazuje do širšího sociologického kontextu. Historický nástin vývoje Srbska v 90. letech 20. století a představení forem občanské rezistence je rovněž značně deskriptivní. Autorka nedokázala výstižně nastínit nezbytný rámec okolností, které zapříčinily vznik hnutí Otpor. Faktory, které ovlivňovaly a usměrňovaly jeho další fungování, nejsou v práci detailněji představeny a rozebrány. Chybí bližší charakteristika Miloševićova režimu. V kontextuální části obzvláště postrádám diskusi vlivu západních organizací na formování a fungování Otporu, nastínění, na jaká jiná hnutí a

občanské aktivity Otpor navazoval, kde bral pro svou činnosti inspiraci, čím byl ovlivněn atd. Problematika práce není zasazena do širšího rámce odborné literatury, která se věnuje formám občanské rezistence. Bakalářská práce postrádá základní diskusi literatury. Z textu Kracíkové není jasné, jaké odborné texty k hnutí Otpor již dříve vznikly, v čem mohly být pro autorku inspirativní, případně, na jaká zjištění autorka svým výzkumem navazuje, v čem s nimi polemizuje atd. Některá autorčina tvrzení nejsou důsledněji osvětlena. V určitých pasážích má text spíše deskriptivní charakter, který vyvolává otázky, jež však autorka ponechává bez odpovědi.

Bakalářskou práci oslabuje spíše průměrná stylistika. Text je na mnoha místech těžkopádný v důsledku přespřílišného nadužívání pasiv a jiných stylistických prohřešků. I přes úsporný charakter textu se autorka nevyvarovala opakování některých již dříve vyřčených konstatování.

Karolína Kracíková svůj projekt vystavěla na vlastním sociologicky orientovaném šetření v Bělehradu, Novém Sadu a Niši vedeném v srbském jazyce. V druhé části textu svědomitě nastínila jeho metodologii, techniku sběru dat a shromážděné výsledky. Polemizovat lze s utvořenými okruhy otázek. Ze způsobu, jakým jsou některé dotazy sestaveny, lze usuzovat, že autorka již dopředu předpokládá (aniž by to ale nastínila v kontextuální části práce) napojení hnutí Otpor na země Západu, respektive vliv těchto zemí na činnosti hnutí. Tento předpoklad je pak potvrzen bez detailnějšího rozboru shromážděných odpovědí. Je na škodu, že autorka dále analyticky nepracuje s některými cennými poznatky (například s citovanými úvahami sociologa J. Bakiće). Kvůli nízkému počtu respondentů (Kracíková celkově vyzpovídala deset osob) a absenci bližší charakteristiky zpovídaných (neznáme jejich životní trajektorie, politické/ideové přesvědčení) nelze její poznatky a závěry obšírněji generalizovat, což má vliv na výslednou výpovědní hodnotu. Má největší výtka se týká absence nezbytné diskuse předložených zjištění. Autorka sice předkládá odpovědi na jednotlivé dotazované okruhy, se kterými ale dále nikterak nepracuje, neporovnává je s dalšími výzkumy, nekonfrontuje je mezi sebou a nezasazuje je do širšího rámce zkoumané problematiky. Seskupená data jsou prezentována, aniž by s nimi autorka analyticky dále pracovala. Zhodnocení výzkumu není v práci uvedeno.

Předkládaná práce vykazuje limity, které oslabují její výslednou podobu. Bakalářský projekt doporučuji k obhajobě a navrhuji stupeň dobrý.

V Sarajevu 26. 8. 2019

PhDr. Ondřej Žíla, Ph.D.
školitel práce